

VZTAHY V TĚLE KRISTOVĚ

JIŘÍ KOTRLA

(Praha, 14. března 2004)

Slovo, které vám chci dneska předat, předávám s vědomím toho, že jsem nedostatečný a že potřebuji Boží pomoc, aby Bůh mohl proudit skrze moje ústa. Potřebuji také vaši pozornost. Chci proto poprosit, abyste mysleli na ostatní, aby se mohli soustředit.

V podstatě navazuji na to, co jsme začali na střeďečnřm shromážďenř. Bratr Oliver citoval ze Zjevenř 12, že zvřtězili skrze krev Beránka. Vřte nad křm zvřtězili? Nad žalobnřkem bratrř.¹ Nezvřtězili nad svřm vlastnřm žalobnřkem, i kdyř žaluje i na nřs osobnř. Ale je tam psřno, že zvřtězili nad žalobnřkem, kterř jim žaluje o jinřch bratrech. Ukazuje se, že to je nejvřtřší problřm poslednř doby – co si myslřme a co přijřmřme o nařich bratrech a sestřřch. Je to žalobnřk nařich bratrř, ostatnřch kolem nřs. A oni nad nřm zvřtězili. Nejvřtřší aktivita zlřho je v mezilidskřch vztazřch. V jeho žalovanř proti nřm, jednoho proti druhřmu. I toho se dnes chci dotknout. Mřm i přr dalřich vřcř, kterř, jak osobnř vřřm, jsou od Boha, z Jeho řst, z Jeho srdce v tuto chvřli. A jř jsem se osmřlil, abych vřm je řekl.

Budu mluvit o vztazřch v cřrkvi, ale řplnř stejnř je mořnř je aplikovat na vztahy v manřelstvř, vztahy v rodinřch, vztahy mezi bratry ve společenstvř a k bliřnřm obecnř. Vřřm, že mřte vztah k cřrkvi jako k celku, k urřitřmu společenstvř, to je jedna rovina. Ale takř mřte vztahy s jednotlivřmi bratry v nřm, to je dalřší rovina. Dřle manřelstvř, vztahy mezi rodiči a dřtmi, to je dalřší paralela. Takře kdyř budu mluvit o jednř rovinř, budu se snařit připomenout i ty dalřší paralely. Často nřm Bořit pravda v jednř oblasti dochřzř, a v jinř, paralelnř situaci, ne.

Vřichni jsme z nřjakř rodiny, vřichni jsme z nřjakř rodiny přřřli, buď dobrř, nebo horřř. A vřc je takovř, že jsme se do nř dostali z „vřřř moci“. Nikdo jsme se do svř rodiny nedostali z vlastnřho rozhodnutř, ale

---

¹ Zjevenř 12:10-11 – „...nebo svřzen jest žalobnřk bratrř nařich, kterř žaloval na nř před obličejem Boha nařeho dnem i nocř. Ale oni svřtězili nad nřm skrze krev Beránka...“

z „vyšší moci“, jak to teď v uvozovkách myslím. Stáli za tím samozřejmě naši rodiče a v pozadí Bůh. Rodiče nás zplodili, a tak jsme se do té rodiny narodili a vzniklo tam krevní pouto, linie, která mě k té rodině připojuje. Spojuje mě s ní. Mám jejich krev, jsme jednoho rodu, mám jejich dědictví, ať fyzické, nebo pokrevní. A důležitá pointa je v tom, že jsme si své rodiče nevybrali. Oni si „vybrali“ nás. (Když to teď trochu přeženu). Chápejte mě, my jsme si je nevybrali a dostali jsme s nimi třeba i sourozence. Ať jsou jacíkoli, jsou to naši bratři a sestry, a jsme součástí jedné rodiny. Máme rodinu, je to náš domov, že ano. Nicméně, přesto všechno jsme se nemuseli v této rodině cítit jako doma. Věřím, že kdybychom se začali bavit o tom, jak jsme se cítili u nás doma, rozdělili bychom se tady na dvě části. Pro všechny to byl domov, byli to naši rodiče, naši bratři a sestry, pokud jsme nebyli jedináčci. Byla to naše rodina. Ale v tom, jestli jsme se tam cítili jako doma, v tom bychom se už rozdělili.

Teď postoupíme o rovinu výš a budu vám citovat verše z Písma. Víte, že jsme byli zplozeni z vyšší vůle. Ne z vůle muže nebo ženy (cituji Jana, 1. kapitulu), ale z vůle Boha.² Byli jsme zplozeni z Boha a stali jsme se Božími dětmi. A má to úplně stejné důsledky, jako když jsme se narodili poprvé. V druhém narození jsme dostali Otce, dostali jsme Jeho krev, napojení na Něho, krevní linii, a Jeho dědictví. Je nám k dispozici Jeho dědictví. A také jsme dostali sourozence. A víte, že my jsme si... – Ježíš říkal: „Ne vy jste si vybrali mě, ale já jsem si vybral vás.“³ Samozřejmě, tady je to malinko jiné, protože jsme museli dát svůj souhlas k tomu, abychom se znovuzrodili. Protože se to stalo za našeho života. Mám kolem sebe bratry a sestry, kteří dostali stejnou milost tohoto života. Stali se dědici téhož života. A spolu s nimi tvořím Boží rodinu. A teď budu mluvit o užším obecnství, protože samozřejmě můžeme říct, ano, my máme velkou, širokou rodinu po celém světě, mrtví, živí, což je také pravda. Je to obrovská rodina. Dovolte mi, abych o tom teď nemluvil, i když to existuje. Budu mluvit o tom užším, o našem lokálním sboru, lokálním společenství, kde jsme. Protože i kdybyste měli třeba pět bratrů v rodině, ale oni s vámi nikdy nebydleli, tak jsou to sice vaši bratři, ale žádný vztah tam nebude. Proto teď nemluví o nějaké obecné církvi, ale mluví

---

² Jan 1:12-13 – „Ale všem, kteří ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi, totiž těm, kteří věří v jeho jméno, kteří jsou zrozeni ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha.“ (NBK)

³ Jan 15:16 – „Ne vy jste mne vyvolili, ale já jsem vás vyvolil...“

o tomto společenství, o tom, kde jste doma. Víte, že tam, kde jsme přišli k životu a stali jsme se Božími dětmi, tam jsme spolu se sourozenci doma.

Ale teď se zeptám: „Cítíš se tady jako doma?“ To by mě zajímalo. Nemusíte to říkat nahlas. Ale zajímalo by mě, podle čeho hodnotíš, jestli se tady cítíš jako doma. Na základě čeho bychom odpovídali? Na základě čeho bychom se tady rozdělili na nějaké dvě části. Já bych teď chtěl odhalit jeden podvod. Podvod, který přichází na tento svět a je na světě velice silně přítomen. Vychází z Hollywoodu, a teď nemyslím jenom z toho amerického, ale ze všech. Vychází z červených knihoven, vychází z románků, ze všech typů romantismu, ze všech pohádek, kterými jsme, ať si to uvědomujeme, nebo ne, ovlivněni. A ten podvod, nebo poučka toho podvodu, by mohla být taková: Když potkáš pravého, správného člověka, tak budeš mít sladký vztah a krásný společný život. Když potkáš toho pravého člověka, tak budeš mít sladký vztah a sladký život. Teď nahraď slovo člověk třeba slovem církev, takže můžeme říct: Když potkáš tu pravou církev, tak v ní začneš mít sladký vztah a sladký život. A teď pozor, možná, že vám to ještě nedochází, dotáhneme tu poučku o kousek dál takto: Pokud nemáš sladký vztah s člověkem, se kterým jsi – pak to není ten pravý člověk. Pokud nemáš sladký vztah, pokud se v té církvi, kde jsi, nemáš dobře, necítíš se fajn, tak jsi nepotkal tu správnou církev. Dál to převedu do manželství. Pokud bychom si mysleli, že když potkáme toho správného člověka, budeme mít sladkoučký vztah, a pak v manželství „sladký vztah“ a bezproblémový život nemáme, tak jsme asi nepotkali toho správného člověka. A už možná cítíte, který duch za tím stojí. Už cítíte, kam to směřuje. Jaký duch za tím je? Duch rozvodu, duch rozkolu, nejednoty, sváru a taky sobectví. Víte, jedno z ďábových jmen je rozkolník. Je to ďábel – diabolos. To je rozkolník. Vypůsobit rozkol, to je jeho základní myšlenka. Dělá to ve světě tak, že vám nejdříve dá tu první poučku. Všimněte si, že pohádky nemluví o všedním životě, který nastane po vytoužené svatbě, ale mluví o tom, co je před tím. O hledání těch dvou. Princ hledá tu pravou nevěstu princeznu, pak se najdou a vezmou se a je obrovská sláva a pokud neumřeli, tak se dodnes mají dobře. Tím to končí. A tak veškerý dojem z toho, ať si to dítě uvědomí, nebo ne, je ten, že musím najít toho správného člověka, a pak se budu mít sladce až do smrti. Neukazuje druhý den po svatební noci. Anebo druhý rok po svatební noci. Nebo desátý rok po svatební noci, kdy se láska potřebuje projevovat i jinak, než jenom vzplanutím. Proto je ve světě tolik iluzí a nadějí a zároveň tolik rozvodů.

Je tolik nadějí a hned nato tolik rozvodů. Protože rozkolník pracuje. A pracuje taky v nás, snaží se pracovat v našich srdcích.

Jaká je tedy pravda, když jsme mluvili o poučkách tohoto světa? Pravdivá poučka je, že **každý vztah se musí budovat**. Každý vztah se musí vybudovat. Je to lež, že přijdete do správného obecenství, vezmete si správného člověka, budete mít správné (svoje) děti, a od té chvíle se budete mít krásně. Jako by správný člověk nebo správná církev zaručila sladkost života. Není to pravda. Toto říká duch rozkolu a není to pravda. Každý vztah se musí vybudovat. Musí se na něm pracovat. Láska není jenom sladký pocit, láska je život oběti, láska je vzít sobě pro toho druhého.

A teď abyste neřekli, že mluvím proti sladkým vztahům. Ne, to je Boží myšlenka – Bůh chce, abychom měli dobré vztahy. Abychom měli sladké, plnohodnotné vztahy mezi sebou v církvi, v manželství, mezi dětmi, to je všechno pravda. Ale „nenalet’me“ na tu základní lež, že když potkáš správnou církev, tak tehdy se budeš mít dobře, automaticky, jen proto, že jsi potkal toho správného nebo tu správnou. A z toho vyplývá jedno ponaučení – nikdy nic nehodnot’ podle sladkosti vztahu. Nehodnot’ nic podle toho, jak se zrovna ve vztazích cítíš, jestli jsou právě pěkné, příjemné nebo horší, to vůbec nic neříká.

Rád bych nyní dotáhl, co z toho vyplývá prakticky pro nás ve sboru, v manželství, v partnerských vztazích. Jestliže nemáme hodnotit pravdu podle pocitu, jak sladce se v čem cítíme, tak jak? Teď budu mluvit o vztahu k církvi, o našem vztahu ke společenství. První krok: Jaký vlastně máte vztah ke společenství, do kterého jste zasazeni? Jestli jste vůbec do nějakého zasazeni. Za prvé, co je důležité – **zjisti a přijmi vůli od Pána, kde máš být**. Kde je tvůj domov. Kde jsou ti lidé, které ti Bůh dává jako tvoji úzkou rodinu. To je to nejdůležitější, co potřebujeme vědět. Boží vůli. Ne hledat církev podle sladkosti vztahu. To je největší lež, která přichází. Víte, že můžete mít sladký vztah i s nepravým člověkem? Můžete mít sladký vztah s „nepravou“ církví? Takže sladkost vztahu není měřítko ničeho. Je to ovoce, do kterého směřujeme, do čeho chceme vyrůst, co chceme mít, ale předem podle toho nic nehodnot’. Takže první věc je: Zjisti, co pro tebe Bůh má. Jaká je Jeho vůle pro tvůj život v církvi. Stejně tak to platí pro partnerství. Svobodné sestry, nehodnoťte těch deset mladíků, kteří tady jsou, podle toho, který je nejsladší. Zjisti, kterého z těch deseti ti Bůh dává. Zjisti Boží vůli, hledej ji. Bůh zjevuje, co je pravda, co je dobré. Jestliže založíme jakýkoliv vztah, buď k člověku, nebo k církvi, na tom, jak jsme se cítili na začátku,

tak to brzy spadne. A Hollywood tohle využívá. Na druhou stranu se někdy v nějaké církvi nebo nějakém vztahu cítíme špatně proto, že se nám Pán snaží říct, že to není Jeho vůle. (Teď nemluvím o manželství.) Proto je třeba zjistit pro tyto věci jasnou Boží vůli. Jestliže nevíš, kdo je tvůj budoucí manžel, manželka, tak to zjisti od Pána. Modli se za to, pokud je to důležité, pokud tě to trápí. A jestliže nevíš, kde je tvůj domov, tak se za to modli. Zjisti, kde tě Bůh chce, kam tě chce zasadit. To je to nejdůležitější. Víte, lidé často hledají církve podle toho, kde je jim nejlíp. I já jsem to dělal. A muselo se něco ve mně zlomit, tak abych přijal Boží vůli a byl ochotný jít do toho, na první pohled možná méně přitažlivého, sboru. Co myslíte? Je to o poslušnosti Pánu. Kdo jiný rozhoduje o tom, do jakého patříme sboru? Není to Pán církve? Takže první věc: Zjisti Boží vůli.

Druhá věc, druhý krok: Připoj se k tomu sboru. **Připoj se celým srdcem ke sboru, do kterého tě Pán zasadil.** A přijmi ho takový, jaký je. Přijmi ho za svůj domov. Vezmi ho bez výhrad, tak jako jsi přijal bratra, sestru v domě svých rodičů. Připoj se k tomu. Víte, já jsem do určité doby, a to už je několik let, měl zadní vrátka v této církvi. Myslel jsem si, že tady mám být, ale měl jsem pocit, že pokud se neprosadí to, co já si myslím, pokud starší nepřijmou to, co já si myslím, tak to prostě půjdu zkoušet jinam. Neříkejte, že trošičku ten pocit neznáte. Hlavně muži. Zdálo se mi, že nemám žádný problém s tím, jít jinam, pokud nebude někde jiný důraz, jestli nebude něco jinak. To je však základní problém. To bylo špatné. Já jsem se neřídil podle toho, kde mám být, ale podle toho, jak věci půjdou, jestli budou podle mě, třeba. Jeden bratr říká: „Jestliže vstoupíte do nějaké církve, něco se vám tam nelíbí, a proto vystoupíte, odejdete kvůli tomu, tak nevíte, co je to tělo Kristovo.“ Není důležité, jestli se vám tam v tomto stavu líbí, nebo ne; to důležité je, kde máte být, kde Bůh chce, abyste byli. A tam to prostě přijměte, tam zůstaňte. Víte, že úplně stejně to platí pro manželství? Taky jsme si tím prošli. Takovým tím vystřízlivěním. A museli jsme si říct, že zavíráme zadní vrátka. Prostě jsme v manželství, Bůh nám to tehdy řekl, a i kdyby neřekl, tak už tam jsme. Už to posvětil. Už si nemůžeme jít vybírat lepší manželku. Museli jsme udělat rozhodnutí, kdy jsme klíč od zadních vrátek hodili do kanálu. A jestli vy ne, tak k tomu ještě dojdete. Ta situace, kdy uvidíte slabosti toho člověka, které na začátku nebyly vidět, a nevím co všechno, musí nastat. Musíme zavřít zadní vrátka k odchodu. Protože to je duch rozvodu, rozkolu. Ať to nazveme jakkoliv. Víte,

s dětmi – přijdou děti. Kolikrát jsme museli říct: „To mi zabírá tolik času, konec svobody, konec dělání si, co chci.“ My, co máme děti, to moc dobře známe. A museli jsme hodit do kanálu ten klíček od zadních dvířek, kdybychom to už nějak nezvládali. Ať jsou ty děti jakékoliv, ať jsou divoké nebo klidné, jsou to naše děti, které nám Bůh dal. A nemůžeme koketovat s tím, že když už toho bude moc, tak odejdeme a necháme to na manželce nebo na někom jiném. Bratři, pro církve to je úplně stejné. Jestli je tu někdo, kdo říká, že je tady doma, že to je Boží vůle, ale přitom má pořád připravená, otevřená, zadní vrátka pro případ, že věci nebudou úplně tak, jak by podle něj měly být, tak v něm pracuje duch rozvodu. Duch rozvodu se nás snaží nachytat. A projeví se to v našem manželství, projeví se to v práci, projeví se to ve vztahu k dětem. Nebudeme cele vydáni. Takže Bůh chce za prvé, abychom poznali Boží vůli, kde je náš domov. A tam jít. Za druhé, připojit se celým srdcem, ne napůl – kdyby to nefungovalo, jdeme pryč. Ne. I kdyby tam lidé byli všelijací, vždyť Boží slovo říká: „Snášejte se vespolek takoví, jací jste.“⁴ Snášejte se. Ne, jestli jsou ti lidé fakt špatní, pořád chodí pozdě..., tak je z církve vyhodíme nebo jdeme pryč. Snášejte se. Tak jako nemůžeme vyhodit z domu svoji manželku. Teď mi rozumějte. Nemůžeme se rozvést kvůli tomu, že se nám na ní něco nelíbí.

A ta třetí věc: **Přijmi zodpovědnost za to, kde jsi.** Víte, my jsme často někde doma, ale věci se nás jakoby netýkají. Nepřijali jsme za ně zodpovědnost. A projevuje se to tak, že vidíme hodně chyb, hodně kritizujeme, ale čekáme, že to vyřeší někdo jiný. Ti starší. Tamten mi má telefonovat, ne já jemu. Přijmi zodpovědnost za vztah, ve kterém jsi. A teď mluvím o manželství: Muži, přijměte zodpovědnost za ten vztah. Se vším všudy. Není úniku zpět, přijměte ho takový, jaký je. Za druhé k církvi. Přijměte zodpovědnost za svůj sbor. Minimálně modlitební. Já nevím, jestli jsme se všichni za každého modlili ve svých komůrkách. Přijmi zodpovědnost i za toho, kdo ti „nesedí“. Ne tak, že ho budeš kritizovat, ale tak, že se za něj budeš modlit. Že se za něj budeš postit. Buďme služebníky, nebuďme pozorovatelé. Víte, že můžeme být někde doma jen jako pozorovatelé? V církvi. Ne – buď jsi tam, nebo jsi venku. Rozhodni se, co chceš. Přijmi zodpovědnost. V manželství, ve výchově dětí, v církvi. Haleluja. Věřím, že to, co říkám, je hodně důležité pro to,

---

⁴ Kolossenským 3:13 – „Snášejíce jeden druhého, a odpouštějíce sobě vespolek, měl-li by kdo proti komu žalobu...“

abychom se vypořádali s žalobníkem bratrů. Abychom se vypořádali s rozkolem, který je všude na světě na vzestupu a má obrovskou sílu.

A dále, jestli ještě chvíli vydržíte, řeknu ke vztahům něco obecněji. Jak budovat vztahy. Jak budovat vztahy, když už jsme, dejme tomu, přijali to, co jsem tu řekl, a vstoupili jsme do nějaké části Těla, přijali jsme to místo, kam nás Bůh zasadil, se vším všudy. Jak v těch vztazích chodit, jak je budovat. A zase budu mluvit paralelně. O církvi, o manželství a o mezilidských vztazích jednoho k druhému. První podmínka je to, co jsem řekl na začátku, ty první tři body. Víte, jestliže někdo je váš bratr z Boha, tak s ním nemůžete jednat jako s cizím člověkem. A dovolu mi, abych teď otevřel Bibli a přečetl z Efezkým ze 4. kapitoly, jak budovat vztahy. Pak se dostanu ještě k několika konkrétním věcem, které věřím, že mám „vypíchnout“. Věřím, že budeme mít dostatečnou duchovní energii to přijmout. Efezkým 4. kapitola. Zde jsou obecnější příkazy, které Ježíš dává skrze Pavla. Ve verši 1-2 říká: *„Prosímť tedy vás já vězeň v Pánu, abyste chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jste, se vši pokorou, tichostí, i s snášelivostí, snášejíce se vespolek v lásce.“* Zkuste přemýšlet o těch slovech, co znamenají ve skutečném životě. Slova jako snášet se vespolek v lásce, snášet i toho, který není podle mojí noty, moje vlnová délka nebo struna. To říká Boží slovo. A teď dál 3. verš: *„Usilujíce zachovávatí jednotu Ducha v svazku pokoje.“* My se prohřešujeme proti Bohu a proti Duchu, když kvůli hloupostem porušujeme jednotu Ducha. Znáte ten verš v Písmu, který říká, jestliže děláme něco zlého bratřím, že děláme úplně to samé Kristu? *„Cokoliv jste učinili tomu z nejmenších, mně jste učinili.“*⁵ Ať v pozitivním, nebo v negativním. A tak máme usilovat. Tam je velice silné řecké slovo – pracovat. Pracovat na tom, abychom zachovávali, a ne porušovali jednotu Ducha. Jednota Ducha není jednota učení. Jednota Ducha není jednota víry ve smyslu, čemu věříme – A,B,C,D. To je až o pár veršů dál. Tam se říká, že k jednotě víry a poznání směřujeme. Tam jdeme. Tam se průběžně můžeme lišit, ale jednota Ducha je něco, co nás spojuje nyní, protože jsme spolubratři a spolusestry. Je to ten Duch, který námi proplynul. Je stejný v nás všech a potřebujeme zachovávat jeho jednotu, ne ji kvůli malichernostem porušovat a bořit.

---

⁵ Matouš 25:40 – „...Cožkoli jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.“

Dále na konci této kapitoly, 31. verš: „*Všeliká hořkost, a rozzlobení se* (to je zuřivost), *i hněv, i křik, i rouhání* (Víte, co je rouhání? To jsou urážky. To jsou urážky jednoho proti druhému. Urážení se.) *buď to vše odjato od vás* (To je slabé slovo „odjato“. V originále je zamítnuto pryč, odvrženo od vás.) *se vší zlostí*“ (To ne, že to máme dělat ve zlosti, ale včetně každé špatnosti, spolu s každou špatností.) 32. verš: „*Ale buďte k sobě vespolek dobrotiví* (to znamená laskaví), *milosrdní, odpouštějící sobě vespolek* (a tady je jakož, to znamená úplně stejně) *jakož i Bůh v Kristu odpustil vám.*“ Bez výhrad a všechno. Dokonale. Odpouštějte si úplně všechno. Najdou se věci, které nás zraní a které je potom potřeba odpustit. Prostě je to tak. Potřebujeme si odpouštět navzájem, co jsme si udělali. A pokračuji v 5. kapitole prvním veršem: „*Buďtež tedy následovníci Boží,* (To slovo následovníci je zvláštní slovo, které znamená imitátoři nebo napodobitelé. Buďte napodobitelé Boží.) *jakožto synové milovaní. A chodte v lásce, jako i Kristus miloval nás* (A měl se dobře? Měl sladký vztah s námi? Tak se chápe slovo láska dnes. Poslechněte si definici lásky podle Boha) *a vydal sebe samého za nás, jako dar a oběť Bohu u vůni rozkošnou.*“ Láska, ne podle Hollywoodu, ale podle Boha, je obětovat se pro dobro toho druhého. Víte, v tom je totiž zároveň vaše nejlepší dobro. Když se obětujete pro druhého člověka. A proto starší v církvi podle Písma mají mít děti.⁶ Možná to zní přehnaně, ale je to tak: potřebují mít děti, aby se naučili těmto obětem. Obětování svého času, svého života pro děti a pro manželku, protože v církvi to není o ničem jiném. My všichni se potřebujeme naučit obětovat se jeden pro druhého. To je totiž láska. Láska v církvi není pocit sladkého vztahu, ale je to oběť. Ne proto, abych si řekl, že jsem dobrý, ale pro to, aby ten druhý byl vyvýšen. Aby byl povýšen. Abych bez postraní uvažování, že z toho budu něco mít, usiloval o to, aby ten člověk byl vyvýšen a měl se lépe, než se má teď. Následek toho bude, že se dobře budu mít i já. Přijde sladký vztah. Tou obětí bude vybudován sladký vztah, který Bůh chce, abychom měli. Věřím tomu, že Bůh chce, abychom měli dobré vztahy. Těch několik veršů, které jsem četl, pokrývá celou oblast vztahů – v manželství, v rodinách s dětmi, v církvi a mezi bratry navzájem. Pokud bychom podle těchto slov žili, mnoho našich vztahů by bylo jinde.

---

⁶ 1. Timoteovi 3:2,4,5 – „Ale musíť biskup býti bez úhony, jedné manželky muž, ...kterýž by dům svůj dobře spravoval, kterýž by dítky měl v poddanosti se vší poctivostí. (Nebo jestliže kdo domu svého spraviti neumí, kterak o církev Páně pečovati bude?)“

Dovolte mi vypíchnout ještě několik věcí. Nejdříve bych vám chtěl dát zlaté pravidlo. Tentokrát pro vztahy, pro vztahy na jakékoliv úrovni. Ta poučka zní: **Pokud vidíš, že ve vztazích něco neklape, něco není dobře, tak to začni dělat ty.** Začni to iniciovat ty. Začni to nabízet ty. A „b“ tohoto je: **Nekritizuj a nestěžuj si.** Protože co se stane, když budeš kritizovat? Ty sám budeš kritizován. To je totiž zákon, který Ježíš uvádí na začátku 7. kapitoly Matouše: „*Nesud'te, abyste nebyli souzeni.*“ (Mat 7:1 – NBK) Jestliže kritizuješ, sám budeš předmětem kritiky. A bude ti to nepříjemné. Budeš sám prožívat to, co kritika přináší. Veškeré to prokletí, které přináší. Nekritizuj, abys nebyl kritizován. Mírou, jakou měříš druhým, určuješ vlastní soud. Svoji vlastní míru, kterou budeš měřen. Jestliže tomu věříme, tak zapomeneme a nebudeme počítat, kdo nám kolikrát nevolal, nebudeme počítat, kdy se kdo na nás neusmál, nebudeme si toho prostě všímat. Mnohokrát nás to totiž svádí k tomu, abychom kritizovali, abychom si na něco stěžovali. A tím nad sebou vynášíme soud. Ježíš říká: „*Nesud'te, abyste nebyli souzeni.*“ Nesud'te, abyste nebyli odsouzeni.

Takže pravidlo pro vztahy zní: Jestliže vidíš, že někde něco není dobré, nekritizuj, nerozhlašuj to, ale začni to dělat ty. Začni to dělat ty. Když začneme dělat něco dobrého, víte, že se nám to vrátí? Jako „chléb po vodě“, sami z toho budeme mít užitek. „*Nesud'te, abyste nebyli souzeni,*“ platí i obráceně, v pozitivním. Dělej dobré, a sám dostaneš dobré. Kolik dobra uděláš, tolik se ti někudy, nějakým způsobem, vrátí. Víte, jakého ducha nebo jakou neřest v tuto chvíli provokujeme, když to říkám? Je to neřest, která se jmenuje **nárokování**. Nároky. Nárokování si něčeho od druhých. Duch, který za tím stojí, se jmenuje duch sebelítosti. Duch sebelítosti, který mi vnucuje myšlenku, že mě nikdo nechce, že se o mě nikdo nezajímá, že nejsem mezi těmi, mezi kterými bych chtěl nebo chtěla být. Řešení je, jakmile taková myšlenka přijde, **přestaň takto myslet**. Jakmile se tento druh uvažování vloudí do tvé hlavy, vyhod' ho ven. Není dobrý a přivede tě do problémů. Přestaň o sobě takto myslet, přestaň o sobě myslet jako o chudince. Jako o tom, komu se něco upírá. Komu se něčeho nedostává, zatímco ostatním ano. To je duch, a ve většině případů je to navíc lež. A i kdyby to byla z nějakého důvodu pravda, nemysli tak. Protože na sebe přivádíš velké utrpení. Meč. Prostě se to k tobě vrátí a chytne tě to, kde to nebudeš chtít a kde to nebudeš čekat. Řešení je: nemysli na to! a za druhé, buď v tom aktivní. Buď aktivní, staň se ty tím aktivním člověkem. Nestěžuj si, že někdo jiný je pasivní. Vzpomínám si na člověka, který byl známý tím, že říkal ve shromáždění: „Mně

nikdo nezavolá. Vy mi nikdo nezavoláte. Jste špatní, nemáte o mě zájem, nemáte o mě starost.“ To je ten duch. Prosím vás, nepočítejme to; já vůbec nevím, jestli mi někdo volá, nebo nevolá, já na to nemyslím. Začni volat ty. Jestliže tě něco trápí v oblasti telefonování, zavolej občas ty a nenárokuj to od jiných. Začni volat. Nebo někoho pozvi k sobě domů. Jak jsme říkali ve středu, věřím, že se potřebujeme nad tím všichni zamyslet. Připomenu to ještě na konci. Nežijme pro sebe, žijme pro ty druhé. Ve středu jsme řekli, že není možné ve větším obecnství uplatňovat představu malé rodiny, kde každý má s každým individuální vztah. Není možné, abychom si vždycky s každým popovídali a ve všem se svěřili a tak dále. K tomu svěřování taky ještě něco řeknu. Ale můžeme se modlit, koho máme pozvat. Ne koho máme obviňovat, že nás nepozval, ale koho mám pozvat já. A bratři, já to začínám dělat. Téměř každý týden někoho pozvu, plus mínus, jak to vychází. Projedu si ve shromáždění vaše tváře a u některé z nich sem tam dostanu: tady ten. Pozvi ho. Jsem zvědavý, jestli pozve někdo mě.☺ Nepřemýšlej o tom, jestli tě někdo pozval. Neuvažuj o tom, jestli ti někdo volal, jestli ti něco dal, jestli se někdo na tebe usmál. Usmívej se ty, zvi ty, volej ty a měj lásku a obětuj se. Jedině tak se to k tobě vrátí, jediné tak budou i ostatní k tobě takoví. Haleluja.

Víte, Ježíš často chodil a ani se nezastavil, aby pomohl potřebným. Často čekal, až se zvednou a dojdou za Ním. Dnes vládne mentalita – chci být obsloužen. Chci být obsloužen: zavolejte mi, usmějte se na mě, zazpívejte mi, pomodlete se za mě. Vůbec neříkám, že nemáme požádat o modlitbu, to je biblické. Ale rozpoznávejme toho ducha, který v dnešní době panuje. Za Ježíšem přišel slepý, neviděl, šmátral kolem sebe a Ježíš se ho zeptá: „Co chceš? Co po mně chceš?“ On tam před tím uzdravoval nemocné a všem bylo jasné, že přišel uzdravovatel, všichni jdou za Ním, protože mají problémy. A Ježíš ho nechá přijít k sobě a zeptá se ho: „Co chceš?“ Jako kdyby nevěděl, že nevidí. Ježíš chtěl, aby ten člověk byl aktivní. Víte, že lidé, kteří nejsou aktivní, od Boha nic nepřijmou? Když se nenatáhnou a nemají hlad, tak nepřijmou. Víte, že Ježíš nikoho nezval k sobě domů? Za prvé žádný domov neměl, a za druhé potřeboval, aby ti lidé „zvali“ Jeho. Aby byli aktivní, aby se jim to vrátilo v tom, že přijmou uzdravení nebo pomoc, odpuštění hříchů. Dneska se lidé nechtějí ani natáhnout. Ani si stoupnout, ani pohnout prstem. Chtějí vše dostávat zadarmo a automaticky.

Bratři a sestry, podobenství o tříске a břevnu (Mat 7) tuto věc rozvíjí. Toto podobenství je řečeno v kontextu toho, když Ježíš říká: „Nesud'te, abyste nebyli souzeni.“ Dovolte mi k tomuto podobenství říct jednu větu. Víte, chyba není, když chceme bratrům pomoci vytáhnout jejich třísku, jestliže nějakou mají. To není chyba. Problém je, pokud ty bratry kritizuješ, stěžuješ si na ně, a přitom jim chceš pomáhat. Pokud je nemá rád tak, že bys za ně položil život, a přitom jim chceš něco „tahat“ z oka. Nebo z ruky, třeba tu třísku, to je jedno odkud. V tu chvíli se totiž dostáváš na horší místo než tvůj bratr. To je to, co říká toto podobenství. Problém není v tom, že bychom si nemohli vytahovat třísky z očí. Vždyť Ježíš to tam na konci říká, že? „Až vyřešíš sebe, až prohlédneš, běž a pomoz mu vytáhnout tu třísku.“ Ale zlé je, jestliže soudíme a v tomto duchu vidíme problémy bratrů, přijdeme a chceme vytahovat jejich třísku. V tu chvíli zaručeně platí, že ve svém oku máš kládu. A dovolte mi to teď říct pro manželství. Jestliže manžel, a teď všichni manželé poslouchejme, jestliže manžel obviňuje svoji manželku, kritizuje ji za to, že mu není poddaná, tak v devadesáti procentech případů ten manžel má problém s vlastní poddaností vůči Kristu. Chce vytahovat třísku svojí manželce, co se týče poddanosti vůči němu, a často by mu Ježíš řekl: „Pokrytče, vytáhni nejdříve ze svého oka trám, protože ty mi taky nejsi poddaný.“ Jakmile někomu přicházíme „pomáhat“ v duchu kritiky a souzení, tak v Božích očích je to pokrytectví. My můžeme jít, vytahovat někomu třísku a pomáhat a vést svoji manželku a tak dále k těm dobrým věcem, jestliže sami jsme pokorní. Jestliže sami nejednáme v duchu soudu a podle žalobníka. Přemýšlejme hlouběji o tom, co říká to podobenství. Takže kdy máme břevno ve svém oku? Když chceme někomu „vytáhnout“ jeho problém, a jsme vůči němu kritičtí a nejsme v lásce. Tehdy Ježíš říká: „Podívej se nejdřív na sebe. Vyřeš nejprve sebe.“ Protože nechceš pomáhat druhému v duchu lásky, ale soudíš.

Pojďme se v tuto chvíli podívat do Římanům 14:13. Ten verš na všech rovinách, o kterých mluvím, vystihuje, co máme dělat. Říká (a chci tím pomalu končit): „*Nesud'mež tedy více jedni druhých, ale toto raději rozsuzujte* (nebo sud'te), *abyste nekladli úrazu neb pohoršení bratru.*“ Vnímáme ten verš? Nesud'me tedy více jedni druhých, ale toto raději rozsuzujme, abychom nekladli úrazu nebo překážek, pohoršení svému bratru. Víte, kde je zásadní zvrát v tomto verši? V první části je, že nemáme soudit bratra. Soustředit se na našeho bratra, posuzovat ho, ale že se máme začít dívat na sebe a sledovat svoje kroky, jestli tím, co děláme,

náhodou bratru neškodíme. Toto máme začít posuzovat. Ne posuzovat naše bratry, jestli mě otravují, jestli něco dělají, nebo nedělají pro mě. Přestaňme takto uvažovat. Přestaňme se takto navzájem posuzovat a zkoumat, kdo mi dává víc. Kdo mi dá víc úsměvu. Kdo mi dává více modlitby. Kdo mi víc stiskne ruku, já nevím, jestli se tím někdo může zabývat, ale existuje to. Kdo se mnou stráví více času v povídání. Nesudme to. Nezkoumejme to. Protože nás to zavede na scestí. Ale začněme zkoumat to, abychom tím, co děláme, nesváděli bratra. Na horší místo, než na jakém je. Abychom ho nezhoršili. To je naše priorita. Na to bychom měli myslet. To by mělo být naše zaměření, že nebudeme hledat chyby druhých, ale hledat cesty, jak toho druhého pozvednout. Jak ho přivést do větší slávy, než ve které je teď. Haleluja. Začněme zaměřovat naše jednání na to, aby maximálně pomáhalo a žehnilo mému bratrovi. Ať to, co udělám, mu maximálně prospívá.

Bratři, chtěl bych udělat maličkou odbočku, než skončím, a říct něco o sdílení. Víte, je taková představa o sdílení, že jako křesťané jsme jedna rodina a jakoby automaticky tady je nárok, že kdokoliv s kýmkoliv si může všechno říct a o všem se sdílet. Není to pravda. Stejně jako vztahy, o kterých jsem mluvil, i sdílení je výsledek nějakého procesu, nějakého budování. Je to mylná představa, že si můžu s kýmkoliv z vás sednout a všechno si říct. To nejde. Nejde to, přestože jsme bratři a sestry. Nicméně není pravda, že bychom si neměli nic sdílet. Směřujeme k tomu, že budeme před sebou čistí jako sklo, že budeme moci být odkryti jeden před druhým. Ale tak jako se vztahy to není tak, že prostě jsou, když jsem potkal toho správného člověka, tak i se sdílením je to proces. Slyšel jsem třeba, že se říká, že s nějakou rodinou ve shromáždění si víc rozumíme. Víte, to byl proces. To byl dlouholetý proces, než jsme se dostali tam, kam jsme se dostali. A nejde to urychlit. Nejde si to říct nebo si to nárokovat, že se chci s tebou sdílet. To nejde. Navíc každý z nás je v určitou chvíli na jiné úrovni a potřebujeme vědět, že k tomu, abychom se mohli sdílet, potřebujeme nějaké přiblížení. Že to je na práci každého jednotlivce, abychom pracovali, abychom chodili s Bohem.

Je to podobná představa jako ve světě. Když je nějaký idol, nějaký zpěvák, všichni lidé by byli nejradši s ním a všechno s ním sdíleli. To je pochopitelné, stejně tak to bylo i s Ježíšem. Ale my si to nemůžeme nárokovat. Někomu je například líto, že není v užším kruhu nějakých lidí, kteří jsou třeba duchovněji. Byl jsem ve stejné situaci a rozumím tomu. Rozumím tomu, ale jediné, co můžete dělat – modlit se a pracovat na

sobě. Růst v milosti a ve Slovu. Když porostete v milosti a ve Slovu, začnete přitahovat ostatní lidi k tomu, abyste se sdíleli. Abyste si byli blíží. Není to cesta přes nároky nebo požadavky – já se tady chci s někým sdílet. Pracuj na sobě, a ty vztahy začnou vznikat. Začnou vznikat spontánně, začnou růst, začnou se budovat. Nenárokujme si to. Nemějme představu, že přijdeme do správného obecenství a hned si můžeme všichni všechno říkat, o všem se sdílet. Tak to nefunguje. Je třeba, aby rostla důvěra. Víte, že důvěra je něco, co musí růst? Vyrůst, vybudovat se. Není to něco, co je a co si tady všichni předáme. A tak neuzurpujme si to, že chci být tam s tím, s tou dvojicí se chci sdílet, oni jsou takoví duchovní. Modli se za to a buduj především svůj vztah s Bohem. Mluvím tady o vztazích, ale nadto všechno bych dodal větu – **všechny vztahy mají svoje řešení ve vztahu s Kristem**. Všechny. I kdybys byl sám, nemohl jsi s nikým mít vztah, tak na to nemůžeš zemřít, jestliže máš Krista. Víte, někdy lidské vztahy mezi námi suplují, a špatně suplují, to co nám chybí ve vztahu s Kristem. Ale to hlavní je ve vztahu s Kristem. Všechno ostatní se odvíjí z toho prvního a já věřím, že když porosteme každý v milosti a ve Slovu a v blízkosti s Kristem, že se tím přibližujeme jeden druhému a vzniká větší prostor pro sdílení a pro otvírání se jednoho druhému. Haleluja. Hospodine, kéž nám v tom pomůžeš.

Slovo, které bych chtěl přečíst, je v první řadě slovo pro starší, pro manžely a pro zralejší a duchovnější. Je v Římanům v 15. kapitole, verše 1-3. Samozřejmě to platí i pro další, ale potřeboval jsem uvést tyto skupiny jako první. „*Povinnit' jsme pak my silní mdloby nemocných* (slabosti slabých) *snášeti*,“ A teď mluvím skutečně k nám starším, k rodičům vůči dětem, k manželům vůči manželkám. My silnější jsme povinni snášet jejich slabosti. A ta druhá část: „*a ne sami sobě se líbiti*.“ Bratři, to je něco, co duch rozvodu nechce slyšet. Zalíbení v sobě, to je ten hlavní důvod, proč jsou veškeré rozkoly a rozvody. Protože já se nechci obětovat pro děti, manželku, nechci prostě ztratit svůj čas. Chci mít jenom to, co chci já. To je sobectví, to je duch rozkolu. A víte, když tady slyšíme, že nemáme mít zalíbení sami v sobě, to znamená, že si potřebujeme skutečně ukrojit z vlastního života pro ty druhé. Já si potřebuji ukrojit pro vás. A budu to dělat, budu se modlit za to, jak a jakým způsobem. My silní jsme povinni snášet slabosti slabých. Kdekoliv máš pocit, že jsi silnější, a teď už mluvím ke všem, ženám, mužům, dětem, kdekoliv máš pocit, že jsi silný, tam jsi povinen snášet slabosti těch druhých. A jestli to nedokážeš, jestli tě to irituje a vede ke kritice toho slabého člověka, tak je

to hřích. A co tam je dál. Druhý verš: „*a protož jeden každý z nás bližnímu se lib k dobrému pro vzdělání.*“ Máme se líbit svému bližnímu k jeho dobrému, aby byl zbudován. To je ten verš, o kterém mluvím. Nemějme zalíbení v sobě, ve svých věcech, ve svojí svobodě, ale snažme se líbit těm druhým v tom smyslu, abychom jim dali všechno, co potřebují pro své zvelebení, pro své povýšení, pro větší slávu. A třetí verš: „*Nebo i Kristus ne sám se sobě líbil,*“ Víte to? Ani Kristus neměl sám v sobě zalíbení, „*ale jakož psáno jest: Hanění hanějících tebe připadla na mne.*“ Hanění těch, kdo hanobili Tebe, Bože, padla na mě. Tím chci skončit. Chci tím říct, aspoň pro dnešek, že potřebujeme myslet na druhé. Myslet na sebe navzájem, modlit se za sebe navzájem a my, co jsme z nějakého důvodu silnější, nemít zalíbení sami v sobě a snášet slabosti slabších. Manželé, my musíme snášet slabosti svých manželek. Anebo myslíte, že to neplatí? Není náhodou o ženě napsáno, že je slabší nádoba? Manželé jsou povinni snášet slabosti té slabší nádoby. Kéž nám v tom Bůh pomůže.

Bratr duCille na jedné kazetě říkal, slyším to: „Manželka na tebe vy-lítne, zlobí se, neupravená, udělá něco špatného. Co uděláš ty? Obejmi ji, chytni ji, potěš ji. To dělá divy.“ Silní jsou povinni snášet slabosti druhých. A to platí i pro obecenství tady. Ne mít zalíbení v sobě. Ale modlit se jeden za druhého. A mít na mysli dobro toho druhého. Ne svoje, ale dobro toho druhého. Jestliže tohle můžeme udělat, tak můžeme vstoupit do svatyně svatých. Můžeme se stát tou armádou, která zvítězila nad zlostníkem. Protože, jak jsem říkal na začátku, oni nezmohli nad ďáblem... – samozřejmě, že zvítězili, ale je tam záměrně napsáno, že zvítězili nad žalobníkem svých bratrů. Nad žalobníkem svých bratrů. Takže tam se odehrává hlavní boj, tam je to největší bojiště. V tom, že přichází žalobník, duch rozvodu, a žaluje na toho druhého a dává nám myšlenky proti sobě. Bratři, kéž tohle všechno, co říkám, zapadne do našich srdcí. Je toho hodně. Pak se k tomu můžeme vrátit, ale naložme s duchem rozkolu, tak jak si zaslouží. Naložme s ním v manželstvích, v této církvi. Řekněme si všichni, každý zvlášť doma nebo možná teď každý v sobě, jestli tady je náš domov. A už doufám budeme vědět, jak to poznat. Jestli tohle je náš domov. Budeme to hodnotit podle toho, co nám Bůh řekl nebo co nám teprve řekne. A to, jak jsou vztahy sladké nebo nesladké, to je příležitost, aby se v tom Bůh zjevil, oslavil, a ty vztahy sladké učinil.

Pane, chci Ti děkovat za toto slovo, které jsme od Tebe mohli přijmout. Pane, toužíme po tom, Tobě se líbit. Tobě se líbit a chodit podle Tebe, podle Tvého slova, podle Tvého ducha. Ne podle lidských šablon, ne podle lidských vzorů, Pane, ale podle toho, jaký jsi Ty. A tak prosíme, abys nám dal milost v našich vztazích, Pane. Haleluja. Pane, chodit podle lásky, chodit podle té Kristovy lásky, tak jak nám Kristus dal příklad. Dát se jeden za toho druhého. Prosím za sebe, prosím za všechny z nás, abys nám požehnal, posílil nás v tom, abys, Pane, dal, abychom byli cele vydáni té části těla Kristova, do které jsi nás postavil. Abychom zavřeli všechna zadní vrátka. Abychom zavřeli zadní vrátka v manželství, abychom zavřeli zadní vrátka kdekoliv ve vztazích. Kdekoliv máme nějakou smlouvu. Pane, buď oslaveno Tvoje jméno a Tvoje slovo nechť zůstává v našich srdcích. Ať to slovo, Pane, vypůsobuje chtění i činění. Ať tam působí tu potřebu a reaguje na to, co se děje v Těle. Prosíme tě, aby Tělo bylo živé, aby Tělo na tomto místě bylo zralé, rostoucí, aby košatělo, aby bylo plné života. Prosíme, abychom všichni konali tu svoji část, abychom nesoudili, ale abychom žehnali, abychom dávali, abychom se jeden vůči druhému obětovali. Ve jménu Ježíše Krista nám v tom pomoz. Amen.

Doplnění M. Klusoně:

Odcházení ze sborů, z církví, je legitimní záležitost, ale ne všechny důvody jsou legitimní. Věřím, že existuje jediný legitimní důvod, proč odejít z církve, a mnozí z vás, řekl bych, že většina z vás, odešli z nějakého sboru. Já sám jsem odešel z několika sborů. Byl jsem v evangelické církvi, potom v apoštolské církvi, pak v nějakém jiném sboru a tak dále.

Ten jediný důvod je ve slovu, kdy vám Bůh začne mluvit o tom, abyste vyšli a vystoupili výše. A vaše vystoupení výše může znamenat opuštění toho „nižšího slova“. Amen? Ale je to jenom na základě Božího slova. Nechci z toho dělat pravidlo, ale u mě to tak bylo – ze všech sborů, odkud jsem odcházel, jsem odcházel navzdory dobrým vztahům. Amen? Když jsem byl v evangelickém sboru, v mládeži, měli jsme se moc rádi, bylo tam hodně zajímavého, spousta legrace, akcí, byla to výborná parta. Mě to hrozně bavilo, ale slovo, které potom přišlo, bylo vyšší než slovo, které bylo tam, a Bůh mě vedl dál. Musel jsem sbor opustit, ale se spoustou těch lidí jsme zůstali kamarádi a navštěvujeme se, kamarádíme se. Protože tam nebyl žádný problém. Bylo tam hodně mladých lidí. Často se

říkává: „Mně chybí mladí lidé,“ nebo zase: „Mně chybí takoví a takoví.“ Ale já jsem musel odejít z úplně jiného důvodu. Bylo to navzdory dobrým vztahům, které mám dodneška. Se všemi těmi lidmi, s kazateli těch církví máme velmi dobré vztahy a jsem přesvědčen, že se tam můžu kdykoliv vrátit a promluvit tam Boží slovo, pokud by mě tak Bůh vedl.

Co se týče dalšího sboru, tak to byla apoštolská církev. A tam to bylo v uvozovkách „ještě lepší“, protože tam zase byla mládež. Neodcházel jsem za nějakými konkrétními lidmi, často jsem nevěděl, jakých lidí se to týká, ale šel jsem za Božím slovem. Pak jsem se někde vyskytl a s těmi lidmi jsem se učil žít. Byla jedna jediná církev, ze které jsem odcházel částečně ze vzpoury a částečně kvůli vztahům. A víte, co se stalo? Bůh mi řekl, že se musím vrátit. Přes to všechno slovo, které jsem měl, že mám ten sbor opustit, tak jsem se musel s pokáním vrátit. Činit pokání ze svojí povýšenosti, z toho, jak jsem se na ně díval atd., atd. A teprve když jsem se vrátil a pokořil se, mohl jsem vyjít znovu. Amen? A nemyslím si, že jsem jediný, vím o dalším člověku, minimálně o jednom, který se musel vrátit do sboru, aby mohl vyjít.

Možná jste někde v hlavě měli myšlenku, že když jste v nějakém sboru, tak jste v něm navěky. (A přitom my jsme vlastně odešli z nějakých sborů.) Věřím, že to je o tom, že ze sborů se neodchází a sbory se neposuzují podle vztahů (tak jako rodina, tak jako manželství se neposuzuje podle nějakých vztahů), ale podle slova, podle toho, kde mě Bůh zasadí. Amen? Takže věřím, že existuje důvod opustit sbor, že existuje důvod přesídlit ze sboru do sboru, ale ne podle toho, jestli tam jsou lepší nebo horší kamarádi, ale podle toho, jaké Boží slovo se tam mluví. Amen.